

Quickscan natuuronderzoek

PB Wageningen

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

ECOCHORE
natuurtechniek

Inventarisatie, advisering en ontwikkeling

september 2011
rapportnr: 11335

Quickscan natuuronderzoek

PB Wageningen

In het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van:

Vitens NV
Postbus 1090
8200 BB Lelystad
Contactpersoon: Henk Hunneman

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: B. Voerman

Veldwerk: B. Voerman

Datum: september 2011

Dit rapport is gedrukt op 100% FSC-papier

Foto voorzijde: wandelpad door zoeklocatie B.

*Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.swvecologie.nl*

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL.....	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving.....	5
2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn	5
2.4 Geplande werkzaamheden	7
3. ONDERZOEKRESULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	8
3.4 Zoogdieren.....	9
3.5 Ongewervelden.....	9
4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Flora	10
4.3 (Broed)vogels	10
4.4 Herpetofauna en vissen	11
4.5 Zoogdieren.....	11
4.6 Ongewervelden.....	12
4.7 Consequenties tijdens de bouwactiviteiten en de zorgplicht.....	12
5. CONCLUSIE	13
LITERATUUR.....	13
 BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS.....	 14
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	15
BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET	17
BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL	21

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locatie van pompbedrijf (PB) Wageningen is eigenaar Vitens voornemens het huidige drinkwaterreservoir te slopen en deze door een groter reservoir te vervangen. Hiervoor zijn twee zoeklocaties op het terrein aangewezen. Voor de voorgenomen ontwikkelingen is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (Ff-wet) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regeling van het ministerie van LNV.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Flora- en faunawet, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 23 augustus 2011 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantengroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidingsstabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen voor de locatie geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
23-08-2011	09:30	regen, windkracht 2, 18 °C	B. Voerman

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied ligt ingeklemd tussen de Ritzema Bosweg en Onderlangs in de gemeente Wageningen. De locatie is gelegen tussen de bebouwde kommen Wageningen en Renkum.

Het plangebied ligt op de voet van het stuwwalcomplex van de Veluwe op de overgang naar de uiterwaarden van de Rijn.

Op de planlocatie staat het pompgebouw met bijgebouwen en het huidige drinkwater-reservoir. Een klein deel is verhard met klinkers. Het overgrote deel van het onderzochte gebied is begroeid met bos bestaande uit douglas, zomereik, acacia en ruwe berk als hoofdboomsoorten. Op het terrein is enige mate van reliëf aanwezig.

Voor de realisatie van het nieuwe reservoir zijn twee locaties als zoekgebieden aangewezen, zie figuur 2.

- Situering deels op de zelfde locatie als het huidige reservoir (Plan A)
- Situering ten westen van de planlocatie in het aangrenzende bos (Plan B)

Het huidige reservoir is half verzonken aangelegd waardoor rondom taluds aanwezige zijn die zijn beplant met sierheesters en een enkele zomereik en acacia. Locatie Plan B is geheel begroeid met bos.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 3.

2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden

(natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten. Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de EHS zoals deze in Nederland wordt vormgegeven.

Het plangebied is gelegen binnen de begrenzings van het Natura2000-gebied de Veluwe op de grens met het Natura2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn, zie bijlage 1. Dit gebied vormt een trechtervormige doorgang binnen de Ecologische Hoofdstructuur voor dieren waardoor uitwisseling mogelijk is tussen de Veluwe en de uiterwaarden.

Voor de realisatie van het nieuwe reservoir zijn twee zoekgebieden aangewezen, zie figuur 2. In situatie Plan A zal grotendeels binnen de huidige hekwerken/perceelbegrenzing een nieuw reservoir worden gerealiseerd, grotendeels op dezelfde locatie als het huidige reservoir. Hierdoor is nauwelijks sprake van areaalvermindering binnen Natura2000-gebied Veluwe.

Plan B is gesitueerd buiten het huidige bebouwde perceel en is eveneens geheel gelegen binnen de begrenzing van Natura2000. De bouwplannen zullen een groter oppervlak beslaan van het Natura2000-gebied. De oppervlakte zal circa 18 x 28 meter bedragen. Indien gekozen wordt voor Plan B dient beoordeeld te worden welke impact deze ingreep heeft op het functioneren van het Natura2000-gebied, mede door de vernauwing van de trechtervorm in de verbindingzone. Hierdoor is nadere toetsing noodzakelijk.

In beide deelplannen bevinden zich geen kwalificerende habitats zoals aangewezen voor Natura2000-gebied Veluwe.

Zie bijlage 1 voor de ligging van het gebied ten opzichte van de Natura2000 gebieden (figuur 3).

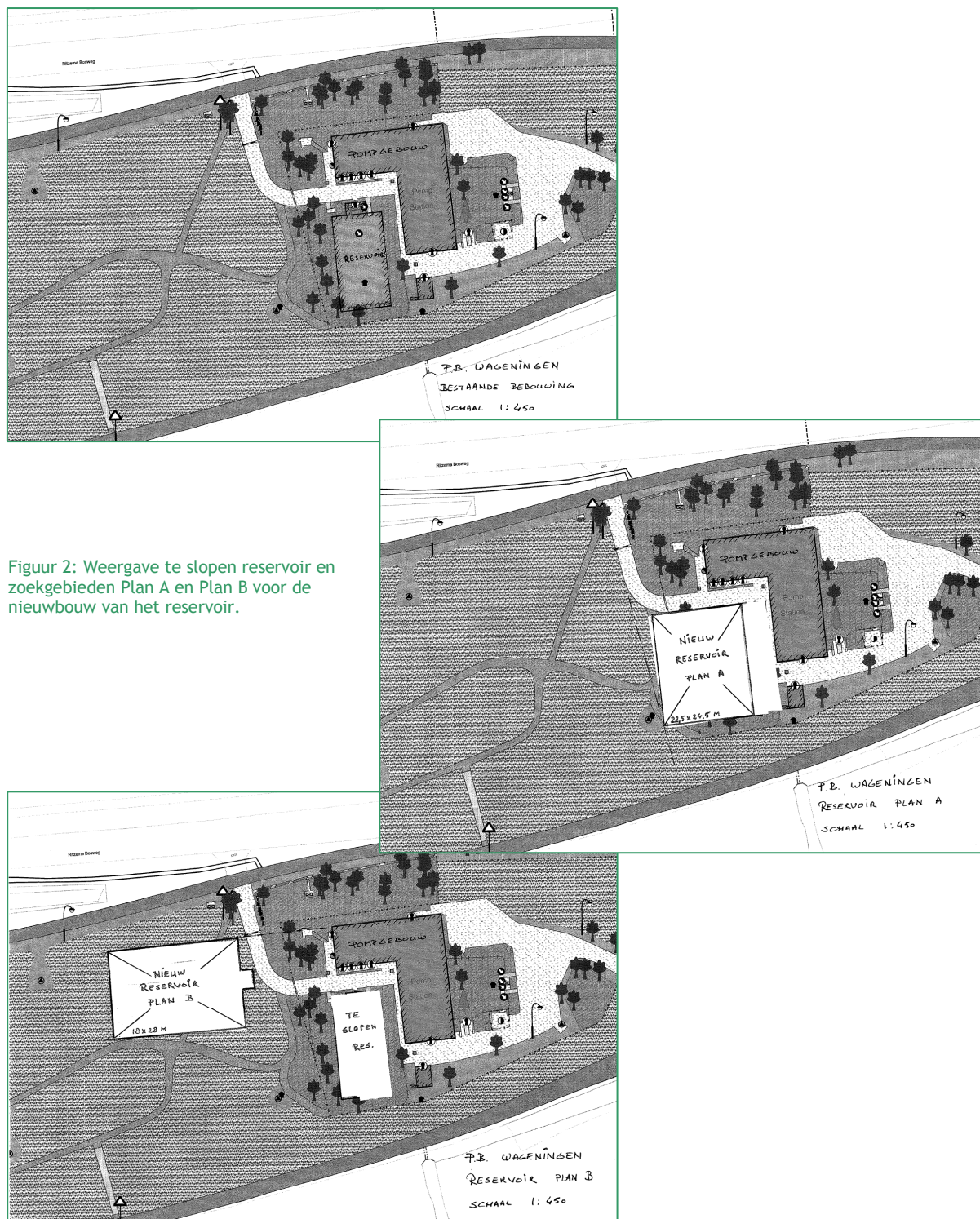
Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied

2.4 Geplande werkzaamheden

De werkzaamheden zullen bestaan uit het slopen van het aanwezige reservoir en de bouw van een nieuw en groter reservoir. De locatiekeuze dient nader te worden uitgewerkt. Voor de bouw op locatie Plan A zal het aanwezige sierplantsoen worden gerooid en eveneens enkele zomereiken en acacia's. Voor situering op Plan B dient een groter aantal bomen te worden gerooid.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Flora- en faunawet (hoofdstuk 4) gebaseerd.

Figuur 2: Weergave te slopen reservoir en zoekgebieden Plan A en Plan B voor de nieuwbouw van het reservoir.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen gegeven. Voor verwijzingen naar *tabelgenoteerde soorten* in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) zoals in de tekst wordt beschreven, wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 3. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor kilometerhok: 177-442.

3.1 Flora

Het plangebied is gelegen in een gemengd bosgebied bestaande acacia's, zomereik, douglas en ruwe berk.

Plangebied A is deels gelegen op aangeplante taluds van het reservoir. Hier staan met name sierheesters en algemene soorten als grote brandnetel, stijve klaverzuring, zwaluwtong, paardenbloem, ridderzuring, klein kruiskruid, akkermelkdistel ed.

In plangebied B bestaat de ondergroei uit soorten als klimop, brede stekelvaren, adelaarsvaren, braam spec., klein springzaad, stijve klaverzuring, opslag van de hoofdboomsoorten ed.

Beide locaties zijn onderzocht op aanwezigheid van beschermde soorten. Hierbij is met name gezocht naar enkele orchideeënsoorten als brede wespenorchis en soorten als daslook en enkele varensoorten. Deze zijn niet aangetroffen.

Gezien de intensiteit van de inventarisatie, is het mogelijk dat er soorten zijn gemist. Aanwezigheid van zwaar beschermde soorten wordt echter niet waarschijnlijk geacht.

Verspreidingsgegevens van Floron laten enkele licht en zwaarder beschermde soorten zien binnen het atlasblok waarin het gebied is gelegen. Voor de planlocatie zijn dit met name de soorten waarop specifiek is gelet als enkele orchideeënsoorten, daslook en enkele varensoorten.

3.2 (Broed)vogels

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden middels een eenmalig bezoek aan het eind van het broedseizoen voor veel vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen territoriale soorten of nesten/horsten aangetroffen

De aanwezige bomen op beide deellocaties bieden in potentie geschikte broedgelegenheden voor diverse soorten van bos, park en struweel. In deelgebied A zijn geen geschikte holten en horsten aangetroffen van soorten die vermeld staat in categorie 1-4, zie voor een toelichting hoofdstuk 4 en bijlage 3.

In deelgebied B zijn voor soorten uit categorie 1-4 eveneens geen geschikte holten aanwezig. Wel zijn in de acacia's enkele spechtenholten (grote bonte specht) aangetroffen die voor soorten uit categorie 5 geschikt kunnen zijn. Horsten zijn niet aangetroffen.

De atlas van Nederlandse broedvogels laat voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene en schaarse broedvogels zien. Hierbij zijn ook verschillende soorten uit categorie 1-4, als buizerd, havik, ransuil, wespandief, boomvalk ed. Van deze soorten zijn geen horsten of nesten binnen de beide planlocaties aanwezig.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van reptielen, amfibieën en vissen.

Voor amfibieën en vissen ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat binnen de strikte begrenzing van het plangebied.

Ook in aangrenzende percelen zijn geen voortplantingsbiotopen aanwezig waardoor ook de aanwezigheid van winterhabitat voor zwaar beschermde soorten niet te verwachten is.

Door de opbouw van het gebied kan de locatie een leefgebied vormen voor de hazelwom. Van deze soort zijn verspreidingsgegevens bekend in aangrenzende kilometerhokken waardoor aanwezigheid niet is uit te sluiten. Overige reptielensoorten zijn niet te verwachten.

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten in het kilometerhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker en bastaardkikker. Daarnaast wordt melding gemaakt van enkele zwaar beschermde reptielensoorten: hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis. Deze laatste twee soorten zullen niet op de planlocatie aanwezig zijn door het ontbreken van geschikte en zonbeschenen habitats.

3.4 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van zoogdieren.

De planlocatie biedt enkele algemene zoogdiersoorten een geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, (algemene) spitsmuizen, egel, ree en algemene marterachtigen.

Onder de zwaarder beschermde soorten zijn enkele soorten mogelijk aan te treffen: boommarter, steenmarter, das, en eekhoorn. Van deze soorten zijn echter geen aanwijzingen in de vorm van nesten of vaste verblijfplaatsen aanwezig. Het is echter aannemelijk dat deze soorten in het plangebied en aangrenzende gebieden foerageren en doortrekkend kunnen worden aangetroffen.

De zoogdieratlas.nl bevestigt bovenstaande vermoeden door het vermelden van verspreidingsgegevens van bovengenoemde soorten binnen de omliggende kilometerhokken.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Met name door de ligging op de overgang tussen de bossen en de uiterwaarden zijn verschillende soorten in de directe omgeving te verwachten. Onder de te verwachten soorten zijn diverse boombewonende soorten als rosse vleermuis, baardvleermuis, bruine grootoorvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis ed. Gebouwbewonende soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis zijn in het pompstation niet uit te sluiten waardoor deze soorten ook foeragerend kunnen worden aangetroffen. Het huidige reservoir biedt voor vleermuizen geen geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen.

In het deelgebied Plan A zijn geen voor vleermuizen geschikte holten aanwezig. Wel hebben de hier aanwezige acacia's enkele geschikte bastdelen die door een enkel dier als tijdelijke hangplek kan worden gebruikt.

In deelgebied Plan B zijn verschillende geschikte locaties aanwezig die kunnen fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen als enkele spechtenholten en tijdelijke verblijfplaatsen of baltslocaties tussen de zware ribbels in de bast van enkele forse acacia's.

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, bruine grootoorvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis en rosse vleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen soorten aangetroffen. Het plangebied is nauwelijks geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten. Op de Veluwe leven enkele populaties van Vliegend Hert. Alle bekende plekken liggen buiten het atlasblok waarbinnen het plangebied ligt. Verspreidingskaarten laten ter hoogte van het plangebied na 2000 een verschuiving in noordwaartse richting zien waardoor de afstand tot bekende populaties en het plangebied groter is geworden. Gezien de opbouw van beide locaties zullen nauwelijks geschikte bomen en stobben voor deze soort worden gerooid.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, waaronder libellen, gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren, is derhalve uitgesloten.

4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 Algemeen

Sinds het inwerking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen.

Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk.

Voor vogels geldt dat alle inheemse soorten beschermd zijn. Verstoring of verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd.

De groep vogels wordt niet specifiek aangegeven in de tabelverdeling. Voor deze groep is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Zie voor een uitgebreide toelichting van de Flora- en faunawet (Ff-wet) bijlage 3.

Tabelindeling Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets

Tabel 2: Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets

Tabel 3: Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets

4.2 Flora

In het gebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Gezien de gebiedsopbouw en het gerichte zoeken naar specifieke soorten kunnen zwaar beschermde soorten worden uitgesloten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken, is nader onderzoek of ontheffing voor beide locaties niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijfloccaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' van het ministerie van LNV 2009 - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de

nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Zowel in deelgebied A als B zijn geen horsten of holten van soorten uit categorie 1-4 aanwezig. Wel kunnen diverse soorten uit deze categorieën in beide delen foeragerend worden aangetroffen.

Voor beide deelplannen zullen bomen worden gerooid. Met name voor deelgebied B zijn dit vrij forse bomen en zal een kleine open plek ontstaan in het bos. Voor geen van de genoemde soorten zal deze ingreep significant zijn. Het gebied blijft voor de soorten toegankelijk, zij het met minder begroeiing. Ook voor kwalificerende soorten van de Veluwe als de zwarte specht (categorie 5 soort) en wespandief zal dit geen gevolgen hebben op bestaande verspreiding en dichtheid van de populatie. Voor beide soorten verdwijnen geen in gebruik zijnde horsten of holten. Wel kan worden gesteld dat de benodigde ruimte en aantal te kappen bomen in deelgebied B groter is.

Op de onderzoekslocaties zijn geen aanwijzingen gevonden voor broedvogels uit categorie 1-4. Hierdoor zijn geen verder afwegingen voor deze soortgroep noodzakelijk.

Effecten op soorten van categorie 5, waarvan de nestlocatie alleen beschermd is indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn, kunnen aanwezig zijn binnen de planlocatie. Mogelijk broedvogels van categorie 5 op de planlocatie zijn bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, draaihal, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, kleine bonte specht, koolmees, pimpelmees ed. Deze soorten zullen echter geen negatieve effecten ondervinden van de geplande ingrepen. Er blijven voldoende alternatieve broedgelegenheden aanwezig in de directe omgeving doordat de omringende bosgebieden behouden blijven.

4.4 Herpetofauna en vissen

Alle amfibieën en reptielen zijn beschermd krachtens de Ff-wet en enkele soorten tevens krachtens de Habitatrichtlijn. Op de planlocatie zijn geen zwaar beschermde soorten amfibieën en vissen te verwachten door het ontbreken van geschikte biotopen.

De aanwezigheid van hazelworm op de planlocatie is gezien het verspreidingsbeeld en de aanwezige habitats niet uit te sluiten. Met name in deelgebied B is een reële trefkans op aanwezigheid van deze soort. In deelgebied A is nauwelijks aanwezigheid van deze soort te verwachten, hier zijn geen nadere maatregelen noodzakelijk.

Indien voor plan B wordt gekozen is het noodzakelijk nader onderzoek uit te voeren naar aanwezigheid van deze soort of te kiezen voor ecologische begeleiding waarbij de planlocatie zo goed mogelijk 'hazelwormvrij' wordt gemaakt door een soortdeskundige. Hierbij dient gebruik gemaakt te worden van een amfibiewerend scherm rondom de bouwlocatie ter voorkoming van nieuwe vestiging door hazelwormen tijdens de werkzaamheden. Door het afdekken van de nieuwe kelder met bosgrond kan worden gesteld dat op de lange termijn, na afronding van de werkzaamheden, geen habitatverlies zal optreden waardoor geen negatieve effecten op de lokale populatie te verwachten is.

Indien leiding door het bosgebied moeten worden gelegd of verwijderd (ongeacht de keuze voor planlocatie A of B) of tijdelijke opslag van materialen en zand in het bosgebied plaatsvindt, is eveneens ecologische begeleiding noodzakelijk.

De overige zwaar beschermde reptielensoorten zijn niet op de planlocatie te verwachten.

4.5 Zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen van zoogdieren aangetroffen.

In het gebied kunnen diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, spitsmuizen, egel, ree, algemene marterachtigen enz. Deze soorten staan vermeld op Tabel-1 Ff-wet waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

De planlocatie vormt geschikt foerageer- en migratiegebied voor enkele zwaar beschermde zoogdiersoorten als eekhoorn, steen- en boommarter en das. Van deze soorten zijn geen verblijfslocaties binnen het plangebied en de directe omgeving vastgesteld. Door het inpassen van het nieuwe reservoir door dit toe te dekken met

bosgrond, is voor de genoemde soorten geen vermindering in het foerageergebied te verwachten, mits locatie B toegankelijk blijft voor de soorten.

Doordat vaste verblijfplaatsen van zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn en de werkzaamheden niet resulteren in vermindering van het foerageerareaal is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen

De sloop van het huidige reservoir zal geen negatief effect hebben op vleermuizen door het ontbreken van verblijfplaatsen.

In deelgebied A zijn geen verblijfplaatsen in de bomen aanwezig waardoor de realisatie van het reservoir op deze locatie geen negatieve effecten op vleermuizen zal hebben. Hierdoor is in deelgebied A geen nader onderzoek noodzakelijk.

In deelgebied B zijn enkele potentieel geschikte holten en diverse geschikte bast-structuren aanwezig die een verblijfplaats kunnen vormen voor enkele boombewonende vleermuissoorten. Indien gekozen wordt voor deelgebied B is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk volgens het vleermuisprotocol 2011. Zie bijlage 4 voor de Checklist uit het vleermuisprotocol. Door de mogelijke aanwezigheid van verschillende boombewonende soorten is het van belang het onderzoek hierop toe te spitsen.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Vleermuizen: Balts bruine grootoorvleermuis	2	avond/nacht en ochtend	bat-detector	april
Vleermuizen: kraam- en zomerverblijven	2	avond/nacht en ochtend	bat-detector	15 mei - 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	avond	bat-detector	15 aug - 31 sept

Tabel 2: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven of balts- en paarlocaties) de bomen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populatie. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreidt over het zomerhalfjaar. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door een vleermuisdeskundige.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn aan het biotoop.

4.7 Consequenties tijdens de bouwactiviteiten en de zorgplicht

Indien het terrein langere tijd braak ligt tijdens de bouwwerkzaamheden (na de sloop of bij leegstand) is het mogelijk dat er nieuwe situaties worden gecreëerd voor dieren en planten om zich vestigen. Het verdient aanbeveling om bouw materiaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen. Voor alle dier- en plantsoorten, wel of niet beschermd, geldt de algehele zorgplicht, zie kader.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten artikel 2 van de Flora- en faunawet.

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

5. CONCLUSIE

Door de inventarisatie uit te voeren in de vorm van een quickscan, is het waarschijnlijk dat dier- en plantsoorten zijn gemist. Echter van de meeste soortgroepen zullen naar verwachting geen noodzakelijke gegevens van zwaar beschermde soorten zijn gemist.

Het plangebied bestaat uit twee zoekgebieden: Deelgebied Plan A en Plan B. Binnen deelgebied Plan A ligt het huidige te slopen reservoir.

Deelgebied Plan A

Voor het slopen van het reservoir zijn geen nadere maatregelen of onderzoeken in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Situering van het nieuwe reservoir op deze locatie behoeft eveneens geen nader onderzoek.

Deelgebied Plan B

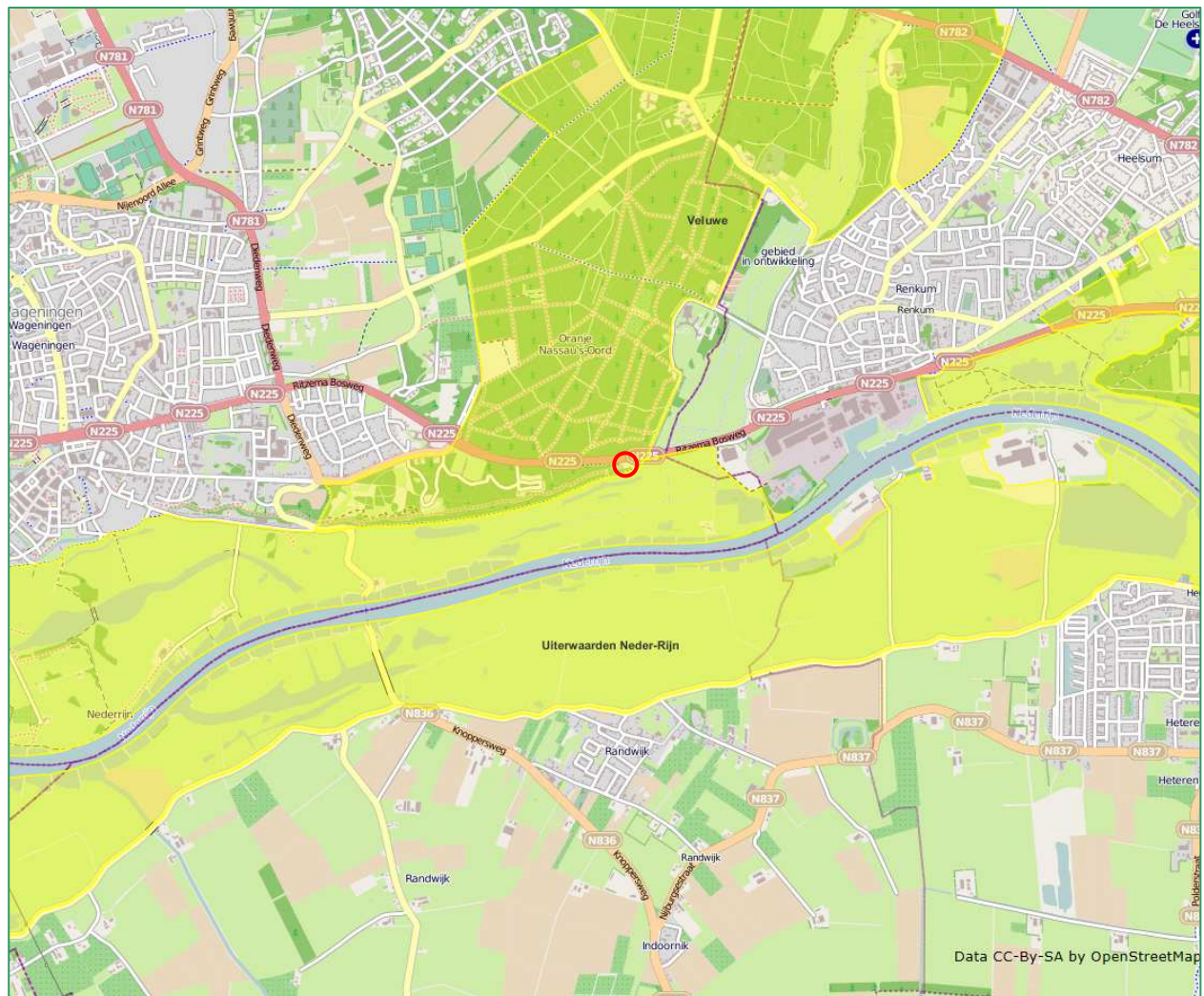
Voor de situering van het nieuwe reservoir op de locatie is het noodzakelijk nader vleermuisonderzoek uit te voeren. Daarnaast is ecologische begeleiding of nader onderzoek naar hazelworm eveneens noodzakelijk.

Voor de overige soortgroepen zijn geen nadelige effecten op zwaar beschermde soorten te verwachten. Hierdoor is voor de overige soortgroepen geen nader onderzoek noodzakelijk. Wel is het van groot belang de werkzaamheden buiten de broedperiode van vogels uit te voeren. Globaal kan worden gesteld dat de broedperiode van de hier te verwachten soorten ligt tussen 1 maart en 15 juli. Broedende soorten buiten deze periode mogen eveneens niet verstoord worden waardoor het raadzaam is de kapwerkzaamheden uit te voeren in de periode oktober - januari.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.soortenbank.nl

- H. Limpens et al.; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij. 1997.
- Drs. E.J. Weeda et al.; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij. 2003

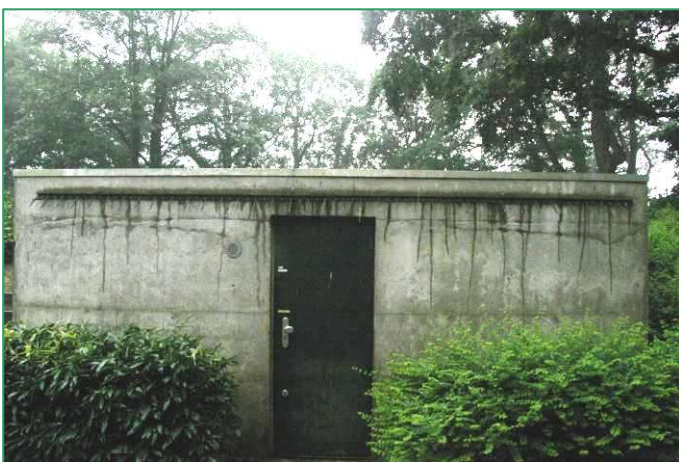
BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS

Figuur 3: ligging Natura2000-gebieden Veluwe en Uiterwaarden Neder-Rijn (gele arcering) ten opzichte van het plangebied. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site minlnv.nl.

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

Deelgebied: Plan A

Deelgebied: Plan B

BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Daarbij worden in deze wet de bepalingen samengevoegd die voorheen in verschillende wetten waren gebundeld: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantsoorten.

De Flora- en faunawet is in beginsel gericht op de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving, *Artikel 2 Flora- en faunawet*.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de verbodsbepalingen 8 t/m 12 van toepassing.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode. De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen - *Tabellen*. Voor vogelsoorten geldt een andere regeling.

Beschermde soorten	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Licht beschermde soorten - Tabel 1	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige beschermde soorten - Tabel 2	‘Lichte’ toetsing	Vrijstelling
Streng beschermde soorten - Tabel 3	Uitgebreide toetsing	Uitgebreide toetsing

Tabel: toetsingscriteria voor ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en het werk valt onder de werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van werkzaamheden zoals beschreven, dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt dan onderworpen aan de lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient. Uiteraard geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht; Artikel 2.

Tabel 2

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1 én indien wordt gehandeld volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV. Valt het werk niet onder de werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Er mag geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Ook hier geldt de algemene zorgplicht.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Enkel bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een door de Habitatrichtlijn erkend belang:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden

uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

● Boomvalk	(Falco subbuteo)
● Buizerd	(Buteo buteo)
● Gierzwaluw	(Apus apus)
● Grote gele kwikstaart	(Motacilla cinerea)
● Havik	(Accipiter gentilis)
● Huismus	(Passer domesticus)
● Kerkuil	(Tyto alba)
● Oehoe	(Bubo bubo)
● Ooievaar	(Ciconia ciconia)
● Ransuil	(Asio otus)
● Roek	(Corvus frugilegus)
● Slechtvalk	(Falco peregrinus)
● Sperwer	(Accipiter nisus)
● Steenuil	(Athene noctua)
● Wespandief	(Pernis apivorus)
● Zwarte wouw	(Milvus migrans).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er

voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten van Tabel 2 en Tabel 3 geven. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: “Buiten aan het werk”.

BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL

Selectie uit de checklist:

1. Dikke bomen

Is in of grenzend aan het plangebied één (of meerdere) dikke boom (doorsnede globaal > 3 dm op borsthoogte) aanwezig? → **ja**

Onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten

5. Gebouwen

Zijn er gebouwen aanwezig? → **nee, wel buiten de locatie**

b. Zijn er sporen van aanwezigheid, poepsporen, keutels, vraatsporen en dergelijke?
Niet aangetroffen

c. Mogelijk foerageer gebied? → **ja, maar geen impact**

Geen nader onderzoek naar foeragerende vleermuizen noodzakelijk